

**Потужний волонтерський рух у визвольній війні від
військової агресії рф, як фундаментальний
патріотичний громадянський потенціал для формування
розвинутого демократичного повоєнного суспільства
України**

Богдан Колодій, Дмитро Головач

Своєрідність України немає собі аналогів. Її історію треба розглядати дуже уважно, щоб відповісти на цілий ряд питань. Зокрема, чому Україні, яка мала і має багаті людські, промислові та природні ресурси (порівняно, наприклад, з Сінгапуром, який мав тільки один ресурс – людський), не вдалося конвертувати свою незалежність з 1991-го року в стабільний економічний та демократичний розвиток?

Чому в деякі періоди цивілізаційного розвитку людства українська історія майже переставала існувати як повноцінний об'єкт історичної науки, а потім знову раптово спалахувала як єдина суспільна сила?

Або, чому в Україні впродовж багатьох років спостерігається роз'єднаність людей на підґрунті тотальної недовіри до влади і, взагалі, слабких внутрішніх зав'язків між людьми на основі дефіциту поваги один до одного? Правильна відповідь на ці численні «Чому?» може мати великі наслідки для модернізації всього повоєнного державного устрою України в контексті цивілізаційного розвитку.

Спробу надати таку відповідь можна спостерігати у видатного українського історика-мислителя Ярослава Грицака. В своїй книзі: «Подолати минуле: глобальна історія України» він нагадує про дві історично обумовлені відмінності українців від населення багатших країн. Мова йде про недостатній рівень суспільної довіри і морального клімату, що є ментальними наслідками історичного минулого. І якщо це не подолати, історія не «відпустить» Україну

до вільного розвитку в цивілізаційному напрямі, що повністю довели перші 30 років після проголошення Незалежності (1991-2021 рр.).

Але потенціал реформування існуючого стану і подолання невдалих спроб розвитку України в минулому безумовно є. Це підтвердили спалахи ідентичності як у вигляді «Майданів» проти корумпованої, некомпетентної, непорядної і непатріотичної державної влади (які нажалі змінили одні корупційні уряди на інші), так і, головне, пробудження свідомості громадянського суспільства через виникнення потужного волонтерського руху, починаючи з 2014-го року після початку гібридної війни рф проти України на Донбасі. Початок найжорстокішої війни в Україні з часів Другої світової війни став наслідком критично агресивної зовнішньої імперсько-загарбницької політики рф на чолі з її найамбіційним авторитарним диктатором (з причини відсутності у нього і його олігархічного оточення будь-яких ознак загальнолюдської моралі і масштабного стратегічного мислення).

В Україні волонтерський рух, як масове явище, виник на ентузіазмі неймовірно патріотично налаштованих звичайних людей, ідентифікуючих себе з Україною, а не з корумпованою владою. Після багаторічної самовідданої діяльності багаточисленних, але окремих волонтерських організацій та команд, цей справжній народний рух почав упорядковуватися і об'єднуватись не тільки з метою взаємодопомоги, але головним чином для забезпечення контролю проти поширення непорядних та шахрайських осіб і груп, які під виглядом волонтерів (часто в поєднанні з корумпованими можновладцями) займаються особистим корисним збагаченням та завдають великої моральної шкоди те недовіри всій волонтерській спільноті.

Громадська спілка «Асоціація Волонтерських Команд України» була створена в тому числі для запобігання даної ганебної проблеми і чистоти волонтерського руху в гуманітарному напрямі під час військового стану в Україні. Задовго до створення і з самого початку своєї юридичної реєстрації волонтерські команди

і волонтери **АВКУ** не мали фінансової підтримки від українських державних структур, або закордонних міжнародних благодійних фондів, відомих меценатів, тощо. Всі волонтерські справи і гуманітарну допомогу для здійснення підтримки ЗСУ і допомоги постраждалим громадянам від злочинної військової агресії рф, волонтерські команди **АВКУ** робили і до сьогодні здійснюють за рахунок особистих коштів, загальних зборів у соцмережах, благодійних заходів і підтримки окремих простих людей, бізнес-благодійників, патріотичних вітчизняних підприємців, релігійних громад та парафій **Православної Церкви України**.

Громадська спілка **«АСОЦІАЦІЯ ВОЛОНТЕРСЬКИХ КОМАНД УКРАЇНИ»** – спільнота, яка виникла з багаторічної активної волонтерської діяльності патріотичних громадян з самого початку терористичної гібридної, в 2014 році, а потім у 2022 повномасштабної агресії рф проти України для збільшення потенціалу волонтерського руху України, здійснення потужної підтримки ЗСУ і надання допомоги постраждалим громадянам від злочинної військової агресії рф. Саме тому вона є дійсно громадською, створеною за ініціативи активних громадян України, а не за розпорядженням або рішенням певних державних управлінців для використання волонтерської діяльності в якості ширми для особистих корупційних оборудок, особистого збагачення та підвищення політичного рейтингу. Об'єднуючим фундаментом для створення Громадської спілки у доленосному для України 2022 році стали ГО **«БОГДАНА КОЛОДІЯ»**, ГО **«КИЇВСЬКЕ ГРОМАДСЬКЕ КОЛО»**, ГО **«ІНТЕЛЕКТ-КЛУБ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»**, ГО **«ІНСТИТУТ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА «ЦИФРОВЕ ВІЧЕ»**.

Головною метою **«Асоціації Волонтерських Команд України»** стало об'єднання зусиль на основі плідної взаємодії між дійсно патріотичними громадськими волонтерськими організаціями і командами, а не формальних та шахрайських осіб (особливо в державних структурах або поєднаних з ними), що наживаються на

війні та трагедії людей і країни. Своєю важливою місією, на своєму прикладі, **АВКУ** вважає, як під час війни, так і в повоєнному періоді відродження України – підтримка мотивації патріотично активних громадян та спонукання пасивної частини громадян до небайдужого ставлення і реальної підтримки розбудови та розвитку нового об'єднаного, демократично розвинутого українського суспільства. Це можливо за допомогою сучасних демократичних технологій, серед яких унікальною є системоутворююча соціальна технологія **«Цифрове Віче»!**

Взагалі волонтерських рух підтверджує не лише достатньо потужний потенціал ідентифікації українського суспільства, як стійкого, здатного протистояти зовнішній агресії, незалежно від злочинної корумпованої діяльності багатьох державних можновладців навіть в умовах військового стану, але щире бажання більшості суспільства до прогресивних змін в державному управлінні для розбудови демократичної та економічно розвинутої України.

В той же час подолання наслідків історичного минулого в контексті подолання критичного протистояння влади і народу, а також налагодження їх конструктивної та продуктивної взаємодії більш залежить від активності і небайдужості (пасивності) самого громадянського суспільства (важливою ознакою якого і є волонтерський рух, але, як виявилось, нажаль лише у надзвичайних, трагічних історичних обставинах).

Тільки активне демократично розвинене громадянське суспільство надає можливість достатньо ефективно орієнтувати дії влади на інтереси громадян, тим самим суттєво звужуючи можливості для поширення корупції. Саме таким чином, завдяки поглибленню демократії, розвинутим Західним країнам як раз і вдалося досягнути успіхів на шляху економічного росту.

Розвинене громадянське суспільство в країнах Західної цивілізації контролює владу в рамках чіткого правового поля. Це є формою прямої демократії і засобом безпосередньої влади народу, яке забезпечує в цілому злагоджену взаємодію між владою і

суспільством. Саме такий рівень демократії здатний створити умови для гідного життя людей і схилити владу до відповідальності перед громадянами за свою діяльність.

Головним інструментом громадянського суспільства є громадські організації різного масштабу і профілю діяльності, яких в США, наприклад, нараховується більше півтора мільйони. В Швейцарії, яка є зразком Європейської демократії, цей інструмент ще посилюється постійним проведенням різних видів опитувань населення з точки зору визначення необхідності прийняття тих чи інших рішень в інтересах громад (кантонів). Безумовно саме цим пояснюється довготривалий (впродовж 500 років) відсутність в Швейцарії значних соціальних потрясінь та будь-яких гострих протистоянь між владою і народом, наслідком чого є визначні успіхи в країні в економічному напрямі і мирному демократичному житті.

Дані соціологічні опитування мають як державний (наприклад федеральні референдуми, які зазвичай проводяться 3-4 рази на рік), так і регіональний характер (в кантонах). В останньому випадку на рівні кантонів та муніципальному рівні щорічно відбувається декілька сотень різного виду опитувань населення і навіть плебісцитів, що дає змогу місцевій владі в динаміці відстежувати ставлення громадян до загальносуспільних питань, та передбачати невдоволення більшості тим чи іншим управлінським рішенням.

В історії України паростки прямої демократії з'явилися набагато раніше ніж у Швейцарії у вигляді загальних народних зібрань - «Віче» (Київ – 1068 р.). Нажаль, з причини постійного прагнення бояр та князівства до авторитарного правління, які бачили пряму загрозу у волевиявленні народної думки, «Віче» поступово згасло, але з часом відродилося в іншій формі – козацьких і військових Радах у XV-XVIII століттях (в першу чергу у період Запорізької Сечі).

В сучасній Україні форма дійсно прямої демократії у вигляді референдуму була реалізована лише один раз в 1991 році, а інша спроба у 2019 році виявилася вкрай невдалою.

Всеосяжна корупція та сформована за роки Незалежності мафіозна структура державної влади самим негативним чином вплинули на головний інструмент громадянського суспільства – Громадські організації, які стали виникати з негласної (але прямої) ініціативи при різноманітних структурах державної влади для імітації громадської підтримки існуючого владного механізму. Абсолютна більшість таких Громадських організацій з самого початку, або дуже швидко ставали «ручними», «слухняними» або «кишеньковими», тобто абсолютно керованими для корумпованої влади, а тому по своїй суті бутафорними, формальними і недієздатними. В першу чергу це стосується створеного і поширеного з подачі Кабінету Міністрів (Постанова КМ №996 від 03.11.2010) «демократичного», а насправді формального і спотвореного громадянського інструментарію у вигляді дорадчо-консультативних органів (тобто без будь-яких повноважень впливу на некомпетентні дії влади) при державних структурах влади – так званих «Громадських радах», які в прямому сенсі були призначені для прямої і безумовної підтримки (обслуговування) всіх незаконних і корумпованих дій влади. Отже, можна упевнено констатувати, що в Україні довгий період влада намагалась суттєво спотворити такий важливий інструмент громадянського суспільства, як Громадські організації. Наскрізь корумпована влада на всіх рівнях державного управління за допомогою фальшивих «активістів» стримувало або збивало з демократичного шляху громадянське суспільство, що періодично ставало причиною критичних соціальних потрясінь у вигляді потужних акцій протестів і «Майданів».

Висновок: з громадянським суспільством в такому демократично нерозвинутому, зневіреному до прогресивних змін стані, тотальною недовірою до державної влади і потужною державною корупцією не буде можливості побудувати успішну повоєнну Україну і активно рухатись до цивілізаційних досягнень Євросоюзу. Необхідно знайти свій власний шлях демократичного розвитку України з демократичним громадянським суспільством

нового типу, побудованому на певному використанні досвіду західних країн (в тому числі Швейцарії), але не шляхом їх копіювання, а наукової адаптації до історичної ментальності українських територіальних громад, які на протязі багатьох століть перебували у стані напівдержавності, національного гноблення, комуністичного терору, репресій, примусових виселень, депортацій, голодоморів, геноциду. і як наслідок безкарності російського імперіалізму, а потім комунячого і рашистського авторитаризму, що і призвело до повномасштабного злочинного військового терористичного нападу з головною метою - тотального знищення України як держави в цілому і всього українського з її населенням загалом.

Особливість власного шляху формування громадянського суспільства пов'язана з прямою формою оцінювання громадянами кінцевих результатів дій владних структур. Тоді вдасться, нарешті, достатньо швидко вирішити дві групи масштабних задач стратегічного характеру.

Перша – змусити місцеву владу враховувати пріоритетні потреби територіальних громад завдяки вимірюванню якості життя громадян (**ЯЖГ**) даних громад за допомогою самих людей. Використання цифрових **ЯЖГ**, як кінцевих результатів діяльності структур влади на місцевому, регіональному і національному рівнях допоможе налагодити потужну відповідальність її за свої дії перед людьми.

Друга – саме завдяки новітнім цифровим технологіям, а не критичним і небезпечним соціальним потрясінням на майбутнє у вигляді багатотисячних мітингів та Майданів залучити абсолютну більшість громадян до активної участі в об'єктивному оцінюванні результатів дій влади і особистого системного вимірюванню якості життя (**ЯЖГ**), тим самим підвищити свій громадянський статус. Маючи на увазі, що на сьогодні більшість населення України відчуває себе лише маленьким «гвинтиком» і об'єктом маніпулювання непорядних політиків у корумпованій системі державного управління.

Рішення даних задач буде сприяти формуванню умов, коли «ручні», бутафорні Громадські організації саме при структурах державної влади будуть взагалі не потрібні. Владі стануть необхідними дійсні, активні та патріотичні Громадські організації - помічники для ефективного конструктивного прямого взаємозв'язку з суспільством, бо саме пряме оцінювання результатів її дій суттєво вплине на відродження довіри до влади, надасть їй можливість бути успішною не тільки в корисно суспільному сенсі, але також в особистому кар'єрному зростанні компетентних, свідомих та патріотичних можновладців. Важливим наслідком таких конструктивних зворотних зв'язків між владою і громадою стане потужний антикорупційний запобіжник для непорядних представників влади.

На наш погляд, державна влада в Україні настільки корумпована, що альтернативи цілеспрямованому системоутворюючому визначенню **ЯЖГ** в територіальних громадах за допомогою сучасних цифрових мобільних додатків абсолютно не існує. Саме тому ми вважаємо вкрай важливим впровадження в повоєнній Переможній Україні розроблену та успішно експериментально апробовану свого часу **«ІНСТИТУТОМ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА «ЦИФРОВЕ ВІЧЕ»** та **«ІНТЕЛЕКТ-КЛУБОМ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ»** унікальну системоутворюючу демократичну соціальну технологію – **«Цифрове Віче»**. Дана соціальна технологія базується на прискореному цивілізаційному розвитку та суттєвому поглибленні в українському суспільстві демократії прямої дії завдяки проведенню щорічного незалежного громадянського соціологічного опитування населення в громадах на кшталт місцевих референдумів, але з поширеною номенклатурою питань стосовно якості життя громадян і відповідями у вигляді цифрових визначень на кваліметричній факторно-критеріальній основі, результати яких необхідно законодавчо зобов'язати до врахування і виконання

державними структурами у плануванні соціально-економічного розвитку кожної окремої Територіальної Громади.